

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Občané o americké radarové základně v ČR – říjen 2008

Technické parametry

Výzkum: *Naše společnost 2008, v08-10*
Realizátor: *CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.*
Projekt: *Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.*
Termín terénního šetření: *6. - 13. 10. 2008*
Výběr respondentů: *Kvótní výběr*
Kvóty: *Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání*
Zdroj dat pro kvótní výběr: *Český statistický úřad*
Reprezentativita: *Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let*
Počet dotázaných: *834*
Metoda sběru dat: *Osobní rozhovor tazatele s respondentem*
Výzkumný nástroj: *Standardizovaný dotazník*
Otázky: *PM.104a, PM.108a*
Zveřejněno dne: *7. listopadu 2008*
Zpracoval: *Jan Červenka*

V říjnu 2008 CVVM položilo svým respondentům dvě otázky související s dojednaným plánem umístit na českém území radarovou základnu antibalistické obrany USA. Podobně jako v předchozích šetřeních jsme zjišťovali aktuální postoje české veřejnosti k tomuto záměru a rovněž to, zda podle mínění občanů by se o americké radarové základně na českém území mělo či nemělo rozhodovat v referendu.

Tabulka 1: Postoj k vybudování radarové základny v ČR¹ (%)

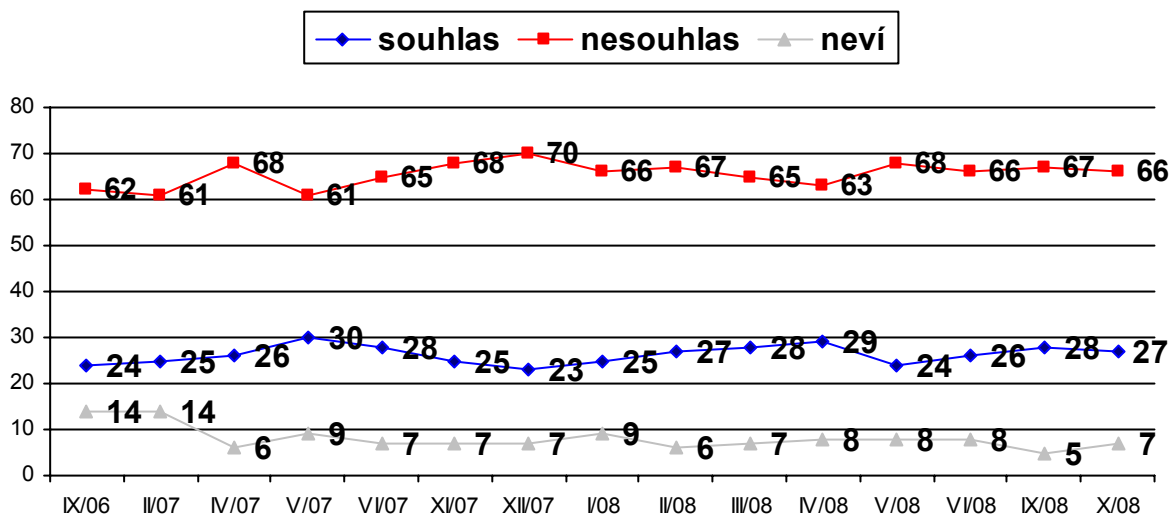
Rok	2007			2008							
	VI	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	IX	X
rozhodně souhlasí	6	5	7	6	7	6	7	7	6	9	6
spíše souhlasí	22	20	16	19	20	22	22	17	20	19	21
spíše nesouhlasí	25	25	26	25	25	25	26	26	25	25	27
rozhodně nesouhlasí	40	43	44	41	42	40	37	42	41	42	39
neví	7	7	7	9	6	7	8	8	8	5	7

Pozn.: Procenta ve sloupci.

¹ Otázka: „Vláda ČR podepsala se Spojenými státy americkými smlouvu o vybudování radarové stanice na území ČR, která by byla součástí systému americké protiraketové obrany. Souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, aby v ČR byla umístěna tato radarová stanice? Rozhodně souhlasíte, spíše souhlasíte, spíše nesouhlasíte, rozhodně nesouhlasíte?“

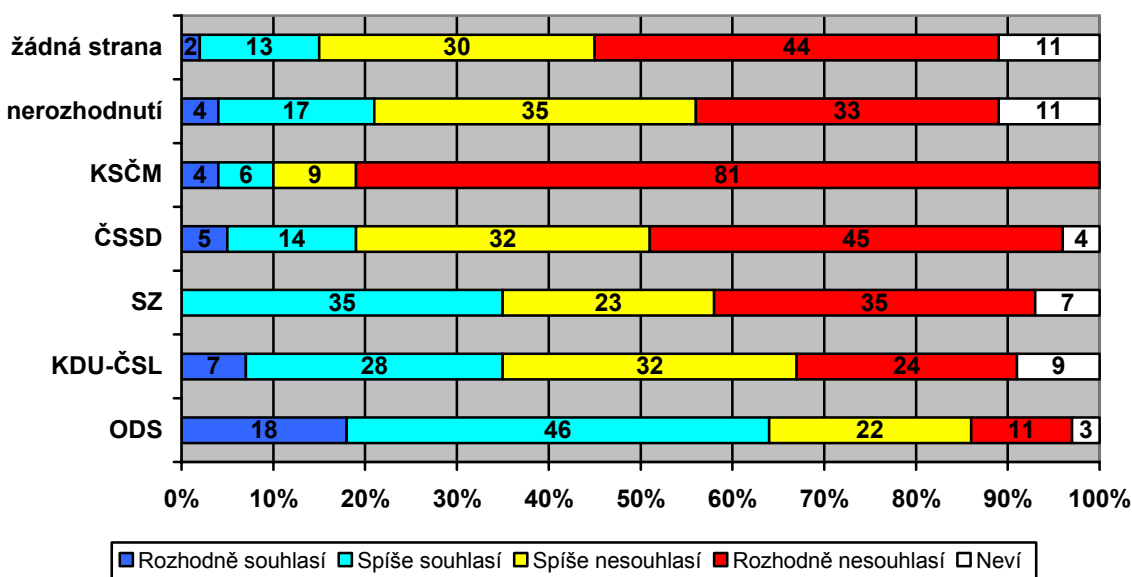

Graf 1: Postoj k vybudování radarové základny v ČR (%)

Jak ukazuje tabulka a graf 1, v říjnu 2008 přibližně dvě třetiny (66 %) oslovených občanů s umístěním amerického radaru protiraketové obrany u nás nesouhlasily, zatímco pro vybudování základny se vyslovovala o málo více než čtvrtina (27 %) dotázaných. Výsledky od roku 2006 tak stále vykazují převahu nesouhlasu, jehož podíl se pohybuje v rozmezí s minimem 61 a maximem 70 procent, nad souhlasem kolísajícím na či mírně nad úrovni jedné čtvrtiny, ale doposud nikdy nepřekročivším úroveň 30 procent. Oproti předchozímu šetření ze září se aktuální výsledek statisticky významným způsobem nezměnil a z dlouhodobého hlediska je v podstatě průměrný. Dlouhodobě se rozložení názorů české veřejnosti v otázce radaru jeví jako velice stabilní, když jej nikterak neovlivnily ani události z poslední doby, jakými byl např. samotný podpis česko-americké smlouvy o radaru, uzavření dohody mezi USA a Polskem ohledně předpokládaného rozmístění antibalistických raket v Polsku či nedávný konflikt na Kavkaze.

Graf 2: Souhlas/nesouhlas s radarem podle stranických preferencí (%)

Podle stranických preferencí (viz graf 2) má případné umístění radaru v ČR většinou podporu mezi příznivci ODS. Voliči ostatních stran myšlenku americké radarové základny v ČR většinou odmítají, přičemž u opoziční ČSSD a zejména KSČM je nesouhlas relativně četnější a vyhraněnější než u obou menších stran vládní koalice. Odmítavý postoj jednoznačně převažuje i mezi nerozhodnutými a těmi, kdo nepreferují žádnou stranu. Obecně platí, že z hlediska sebezaražení na pravolevé škále podpora zbudování radarové základny v ČR klesá a odpor vůči ní sílí zprava doleva.

Z hlediska ostatních sociodemografických znaků šetření zaznamenalo vyšší podíly souhlasu mezi muži, absolventy středních škol s maturitou, podnikateli, vedoucími či vysoce kvalifikovanými odbornými pracovníky a dotázanými, kteří životní úroveň svojí domácnosti hodnotí jako dobrou. Naopak rezolutněji proti základně se vyslovovali respondenti starší 60 let a dotázaní, kteří svou životní úroveň vnímají jako špatnou.

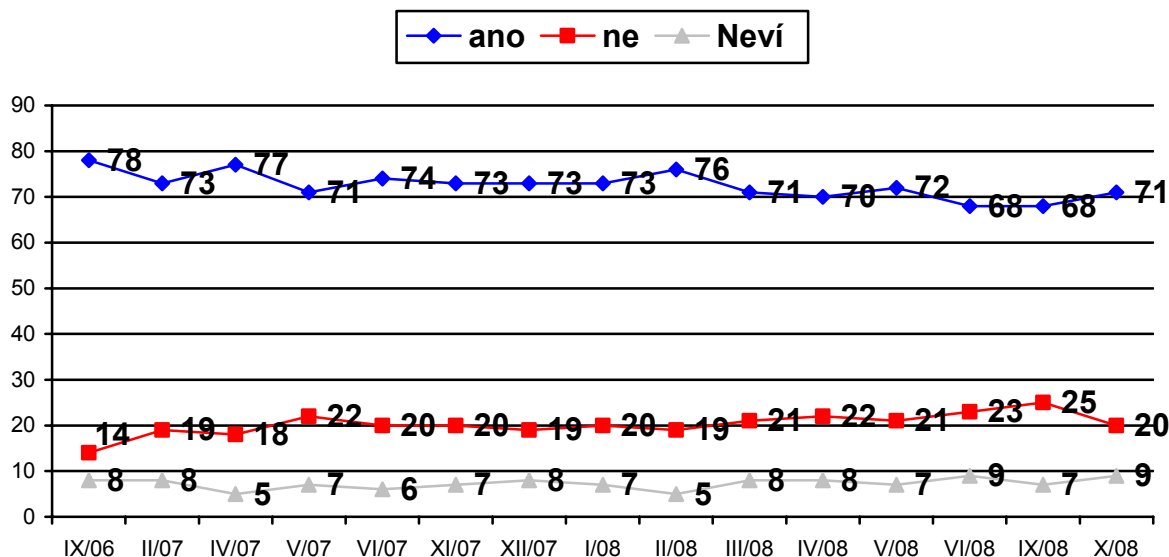
Druhá otázka výzkumu se týkala případného referenda o umístění americké radarové základny protiraketové obrany u nás.²

Tabulka 2: Měli by o radarové základně rozhodovat občané v referendu?

Rok	2007			2008							
Měsíc	VI	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	IX	X
Rozhodně ano	45	47	45	47	49	45	43	45	43	45	43
Spíše ano	29	26	28	26	27	26	27	27	25	23	28
Spíše ne	14	13	11	14	14	14	15	13	15	16	13
Rozhodně ne	6	7	8	6	5	7	7	8	8	9	7
Neví	6	7	8	7	5	8	8	7	9	7	9

Pozn.: Procenta ve sloupcích.

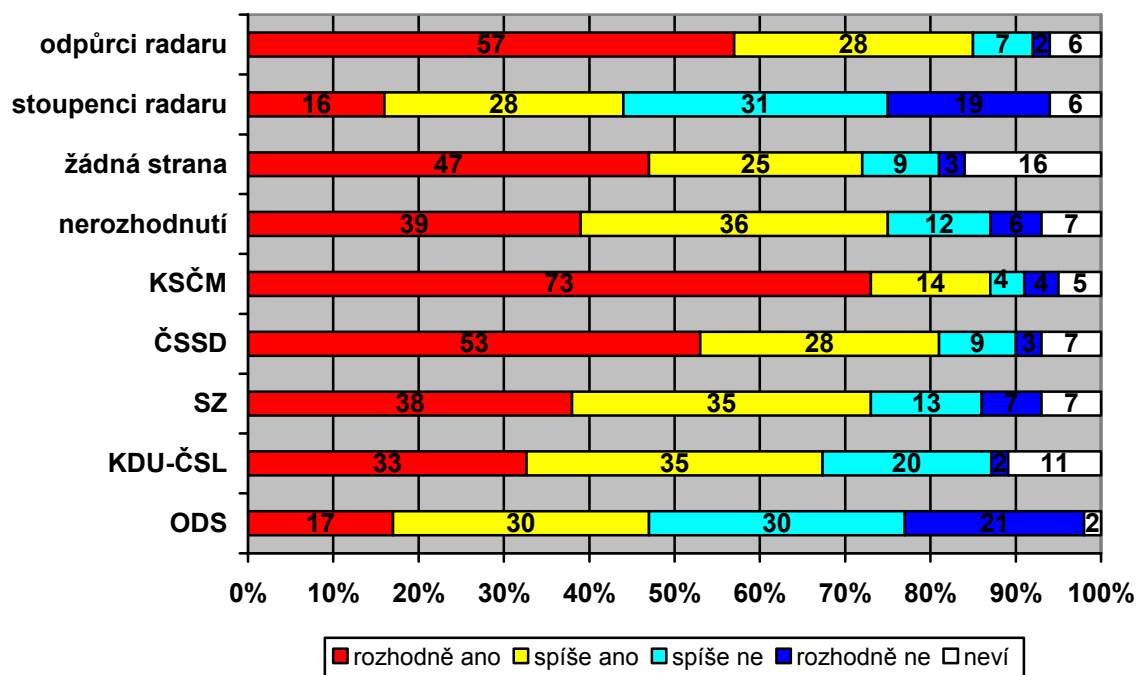
Graf 3: Měli by o radarové základně rozhodovat občané v referendu? (%)

² Otázka: „Domníváte se, že by o umístění americké radarové stanice u nás měli rozhodovat občané v referendu? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne?“

Z výsledků zachycených v tabulce 2 a v grafu 3 plyne, že případné referendum v této otázce má dlouhodobě podporu výrazné většiny občanů. V posledním, tedy říjnovém výzkumu se pro konání referenda o radaru vyslovilo 71 % respondentů, z toho 43 % bylo rozhodně pro referendum. Opačný názor, že o základně by neměli rozhodovat lidé v referendu, vyjádřilo 20 % dotázaných. V porovnání s předchozím šetřením ze září tohoto roku došlo k mírnému poklesu podílu odpůrců referenda, který se po mírném vzestupu s předchozími měsíci vrátil na úroveň jedné pětiny, kde se pohyboval v průběhu celého roku 2007 a první poloviny roku letošního.

Graf 4: Postoj k referendu o radaru podle postojů k jeho vybudování v ČR a podle stranických preferencí (%)

Podrobnější analýza ukázala (viz graf 4), že proti referendu v této otázce se vyjadřují hlavně stoupenci vybudování radarové základny v ČR, z nichž polovina (50 %) referendum v šetření z října tohoto roku odmítla, zatímco pro referendum se v rámci téže skupiny vyjádřilo 44 % lidí. Naopak mezi nesouhlasícími s umístěním radaru na českém území se vyjádření proti referendu objevovala jen sporadicky (9 %), zatímco podpora referenda zde dosahovala úrovně 85 %. Této skutečnosti pak odpovídají i další zjištěné sociodemografické diference, které víceméně kopírují rozdíly zjištěné v souvislosti s postoji ke zřízení americké radarové základny u nás. Z hlediska stranických preferencí odpůrci referenda mírně převážili mezi příznivci ODS (51 % proti, 47 % pro), u ostatních stran naopak jasně převládají stoupenci referenda v této otázce.